

רשומות

הצעות חוק

16 במאי 1963

565

כ"ב באייר תשכ"ג

עמוד

294

306

חוק ההתגוננות האזרחית (תיקון), תשכ"ג—1963

חוק הבלו על דלק (תיקון), תשכ"ג—1963

חוק ההתגוננות האזרחית (תיקון), תשכ"ג-1963

1. בסעיף 1 לחוק ההתגוננות האזרחית, תשי"א-1951¹ (להלן - החוק העיקרי) -

- (1) במקום ההגדרה "ארגוני עזר" יבוא:

"ארגוני עזר" - ארגון, מוסד, מפעל, יחידה, גוף או כל חלק מהם העושים שירות ציבורי ושר הבטחון הכריז עליהם ברשומות שהם ארגונים שעזרתם נדרשת להתגוננות אזרחית";
- (2) בסופו יבוא:

"ראש רשות מקומית", בעיריה - ראש העיריה או סגנו, ובמועצה מקומית - ראש המועצה או סגנו."

2. בסעיף 2 לחוק העיקרי -

- (1) בפסקה (ב), אחרי "לתפקידי התגוננות אזרחית" יבוא "לציידים";
- (2) במקום פסקה (ו) יבוא:

"(ו) להדריך ולכוון את ארגוני העזר למילוי תפקידם בתחום ההתגוננות האזרחית ולהפעילם ואת הציוד שכרשומתם בתקופת קרבות או בשעת תמרונים הגא";
- (3) אחרי פסקה (י) יבוא:

"(יא) לפעול - באישור שר הבטחון מראש, אם בדרך כלל ואם לענין מסויים, ובתיאום עם הרשויות הנוגעות בדבר - להצלת גפש ורכוש שאינה כרוכה בהתגוננות אזרחית."

3. בסעיף 4 לחוק העיקרי -

- (1) במקום סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב) המועצה הארצית של הגא תהיה מורכבת מחברים אלה:

 - (1) ראש הגא שיהיה יושב ראש המועצה;
 - (2) נציגיהם של שר האוצר, שר הכריאות, שר החינוך והתרבות, שר המשטרה, שר הסעד, שר העבודה, שר הפנים, שר השיכון ושר התחבורה - נציג אחד לכל שר, והוא יתמנה על ידי מביין עובדי משרדו;
 - (3) נציגים של עיריית ירושלים, עיריית תל-אביב-יפו ועיריית חיפה - נציג אחד לכל עיריה, שיתמנה על ידי מועצת העיריה;
 - (4) נציג אחד של העיריות שלא פורטו בפסקה (3) והוא יתמנה על ידי שר הפנים;

¹ ס"ח 71, תשי"א, עמ' 78.

- (5) נציג אחד של המועצות המקומיות, למעט המועצות האזוריות שהוקמו תוך שימוש בסמכויות לפי סעיף 5 (3) לפקודת המועצות המקומיות, 1941², ונציג אחד של המועצות האזוריות, והם יתמנו על ידי שר הפנים;
- (6) יושב ראש הועד הפועל של מגן דוד אדום בישראל;
- (7) מפקח הכבאות הראשי שנתמנה על פי חוק שירותי הכבאות, חשי"ט-1959³;
- (8) נציג אחד של ארגוני נשים שיתמנה על ידי שר הפנים;"

(2) סעיף קטן (ג) – בטל.

תיקון סעיף 5

4. בסעיף 5 לחוק העיקרי, בסעיף קטן (א), בסופו, יבוא:

"ובכל מקום בחוק זה המדבר במפקד הגא מחוזי – מפקד הגא של המחוז הנוגע בדבר במשמע."

חולפת סעיף 6
והוספת סעיף 6א

5. במקום סעיף 6 לחוק העיקרי יבוא:

6. (א) בכל מחוז הגא תוקם מועצה מחוזית של הגא, שתפעל כגוף מייצץ על יד מפקד הגא באותו מחוז ותמלא את התפקידים האחרים שנקבעו לה בחוק זה.

(ב) חבריה של מועצה מחוזית יהיו:

- (1) מפקד הגא מחוזי, שיהיה יושב ראש המועצה;
- (2) נציגים של שר הכריאות, שר החינוך והתרבות, שר המשטרה, שר הסעד, שר הפנים ושר התחבורה – נציג אחד לכל שר והוא יתמנה על ידיו מבין עובדי משרדו;
- (3) נציגי רשויות מקומיות במחוז, ושר הפנים יקבע אותן ואת מספר נציגיהן;
- (4) נציג אחד של סניף מגן דוד אדום בישראל אשר במחוז, שיתמנה על ידי יושב ראש הועד הפועל של מגן דוד אדום בישראל;
- (5) נציג אחד של רשויות הכבאות אשר במחוז, שיתמנה על ידי מפקח הכבאות הראשי;
- (6) נציג אחד של ארגוני נשים במחוז, שיתמנה על ידי שר הפנים.

(ג) מפקד הגא מחוזי רשאי, באישור המועצה המחוזית, להטיל על חבר המועצה כל תפקיד הנוגע לשיתוף הציבור ומוסדותיו בהתגוננות האזרחית או להדרכתם, להכוונתם ולתיאום פעולתם של ארגוני העזר שבמחוז, ובלבד שהתפקידים שיוטלו על חבר פלוני לא יחרגו מתחום הפעולות של השר או של הגוף שהוא מייצגו.

2 ע"ד 1941, תוס' 1 מס' 1154, עמ' 119.
3 ס"ח 290, חשי"ט, עמ' 199.

6א. (א) סדרי העבודה והדיונים של המועצה הארצית והמועצה המחוזית ושל ועדותיהן, לרבות המנין החוקי שלהן, ייקבעו בתקנות.

סדרי העבודה של המועצה

(ב) שום פעולה של המועצה הארצית, של המועצה המחוזית ושל ועדה מועדותיהן לא תיפסל מחמת זה בלבד שבשעת הפעולה היה מקומו של אחד החברים פנוי מכל סיבה שהיא.

6. במקום סעיף 7 לחוק העיקרי יבוא:

החלפת סעיף 7 והוספת סעיפים 7א עד 7ז

7. שר הבטחון רשאי להכריז ברשומות, כי תפקיד פלוני בהגא, שהפעולות הקשורות בו מוגבלות לתחום רשות מקומית אחת, הוא תפקיד נדרש בהגא.

תפקידים נדרשים בהגא

7א. (א) ראש הגא רשאי, לאחר התייעצות עם המועצה הארצית, לקבוע בצו, כי מפקד הגא מחוזי רשאי לקרוא כגי אדם הגרים או העובדים במקום שבו חל הצו למלא תפקידים נדרשים בהגא או ליטול חלק בתמרוני הגא; צו כאמור יכול שיחול במדינה כולה או במחוז הגא מסויים או בחלק ממנו.

הודעת קריאה לתפקיד נדרש או לתמרונים

(ב) ניתן צו לפי סעיף קטן (א), רשאי מפקד הגא מחוזי של המקום שעליו חל הצו, ולפי התנאים שנקבעו בו, לתת לאדם הגר או העובד באותו מקום הודעה בכתב, כי הוא נקרא למלא תפקיד נדרש בהגא או ליטול חלק בתמרוני הגא, הכל כמפורט בהודעה, ובלבד שבתקופה שאינה תקופת קרבות לא ייקרא אדם לשירות חדשי העולה על שלוש שעות לכל חודש ולשירות שנתי העולה על שלושה ימים לשנה.

(ג) שירות שנתי לפי סעיף זה יהיה רצוף, אולם מפקד הגא מחוזי רשאי להורות כי תקופת השירות תחולק –

(1) לשנים – אם ראש הגא הרשה זאת לגבי אותה שנת שירות, בין ביחס לאדם מסויים ובין ביחס לסוג של בגי-אדם או בדרך כלל; או

(2) לשנים או יותר – אם הסכים לכך האדם הנוגע בדבר בכתב.

7ב. (א) לא ייקרא אדם למלא תפקיד נדרש בהגא ולא יהיה חייב למלאו או ליטול חלק בתמרוני הגא, אם הוא אחד מאלה:

פטור מתפקיד נדרש

(1) נמנה עם הכוחות הסדירים או עם כוחות המילואים של צבא-הגנה לישראל;

(2) נמנה עם משטרת ישראל;

(3) נמנה עם הגא כמתנדב;

(4) גבר למטה מגיל 16 או למעלה מגיל 62;

(5) אשה למטה מגיל 17 או למעלה מגיל 50;

(6) אשה הרה בתקופת הריונה ועד תום שנה אחת מגמר ההריון;

(7) אם לילד למטה מגיל 5 או מי שאחראי לו במקומה.

(ב) לא ייקרא אדם למלא תפקיד נדרש בהגא או ליטול חלק בתמרוני הגא מחוץ לתחום הרשות המקומית שבו הוא גר או עובד.

בקשה לבטל
הודעת קריאה

7ג. (א) אדם שניתנה עליו הודעה לפי סעיף 7א (ב) רשאי, תוך 15 יום – ובתקופת קרבות, תוך חמישה ימים – מהיום שבו הומצאה לו, לפנות למועצה המחוזית של הגא בבקשה לבטל את ההודעה ולקבל ממנה תעודה על הגשת בקשה כזאת.

(ב) המועצה המחוזית או ועדה שנבחרה לכך על ידיה רשאיות לאשר את הבקשה או לדחותה, ובתקופת קרבות חייבות הן לדון בבקשה תוך שלושה ימים מיום קבלתה; המועצה המחוזית או הועדה האמורה יודיעו למבקש ולמפקד הגא מחוזי את החלטתה בבקשה.

(ג) מי שביקש לפי סעיף זה ביטול הודעה לפי סעיף 7א (ב), רשאי לבקש, באותו מעמד, שייבדק בדיקה רפואית בדבר כשרו למילוי התפקיד הנדרש בדרך שיקבע שר הבטחון, בהתייעצות עם שר הבריאות; נמצא בלתי כשר למילוי התפקיד בכדיקה כאמור, תבוטל ההודעה.

חיוב למלא אחרי
הודעת קריאה

7ד. החובה למלא אחרי הודעה לפי סעיף 7א (ב) לא תחול עד שעבר הזמן להגשת בקשה על ביטול ההודעה, ואם הוגשה הבקשה – עד שבדחתה; אולם בתקופת קרבות אין בהגשת הבקשה כדי לפטור אדם מן החובה למלא אחרי ההודעה כל עוד לא הוחלט לאשר את הבקשה.

7. בסעיף 8 לחוק העיקרי –

תיקון סעיף 8

(1) בסעיף קטן (א), במקום פסקה (3) יבוא:

“(3) מי שחוייב לפי פרק זה למלא תפקיד נדרש בהגא או ליטול חלק בתמרוני הגא.”;

(2) בסעיף קטן (ז), אחרי “עקב מילוי תפקידו זה” יבוא “או שמת כתוצאה מחבלה או ממחלה שאירעו בנסיבות כאמור”.

8. אחרי סעיף 8 לחוק העיקרי יבוא:

הוספת סעיפים
א8 עד 28

“אזכורים

א8. כל חיקוק המדבר בחוק הנכים (תגמולים ושיקום), תשי”ט–1959 [נוסח משולב]⁴, או בחוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום), תשי”ט–1950⁵, ייקרא כאילו היה מדבר גם בסעיף 8 לחוק זה, הכל לפי הענין, והוא כשאין כוונה אחרת משתמעת.

תחולת החוק על
חבר ארגון עזר

ב8. חבר ארגון עזר הממלא בתקופת קרבות או בתמרוני הגא על פי הוראות מפקד הגא מחוזי, תפקיד בתחום ההתגוננות האזרחית, יחולו עליו הוראות סעיף 8 (ד), (ו) ו-(ז) והסעיפים א8, 9 ו-24 כאילו היה חבר הגא, ולצורך התוקים האמורים בסעיף 8 (ז) יראו את התפקיד כשירות צבאי ואת יום גמר התפקיד כיום שחרור משירות צבאי.

אחיינות לבזק

ג8. ניתנה לארגון עזר לפי חוק זה הוראה להפעיל ציוד שברשותו, ינהגו בציוד ככל הנוגע לתשלום פיצויים בעד נזק שנגרם לו ובעד אבדנו לפי פקודת הפיצויים (הגנה), 1940⁶, כמו בכלי רכב שהמדינה קנתה חזקה בו מכוח סמכויות שעת-חירום כאמור באותה פקודה.”

4 ס”ח 295, תשי”ט, עמ’ 276.

5 ס”ח 52, תשי”ז, עמ’ 162.

6 ע”ר 1940, תוס’ 1 מס’ 1019, עמ’ 93.

9. אחרי סעיף 9 לחוק העיקרי יבוא:

"התקנת צופרים
ומיתקני קשר

9א. ראש הגא, או מי שהוסמך לכך על ידיו בכתב, רשאי להתקין צופרים ומיתקני קשר בכל מקרקעין בתנאים שיקבע שר הבטחון בתקנות, ומשהות-קנו צופרים או מיתקני קשר כאמור, ישולמו פיצויים לפי פקודת הפיצויים (הגנה), 1940, כאילו געשתה במקרקעין עבודה שסעיף 3 (1) (ג) לאותה פקודה חל עליה.

שירות הסעה
לצורך הצלה

9ב. (א) בתקופת קרבות רשאי חבר הגא, שהוסמך לכך בכתב על ידי מפקד הגא מחוזי, להורות, בכתב או בעל-פה, למי שנוהג אותה שעה ברכב להסיע בו נפגעים או להסיע את הרכב בכדי שתוגש בו עזרה בשטח מותקף לבני-אדם או לרכוש בקשר להתקפה ולמשך זמן ההתקפה (להלן - שירות הסעה), הכל במועד, במקום ובדרכים שייקבעו בהוראת.

(ב) רכב שמבצעים בו שירות הסעה, יראהו כל תקופת השירות, לענין תשלום פיצויים, כאילו נתפס מכוח סמכויות שעת-החירום כמשמעותן בפקודת הפיצויים (הגנה), 1940.

(ג) המבצע שירות הסעה יראהו לענין הסעיפים 8 (ו) ו-10 ו-18א כחבר הגא ואת שירותו כתפקיד בהגא.

(ד) "רכב" בסעיף זה כמשמעותו בפקודת התעבורה⁷.

חיקון סעיף 11 בסעיף 11 לחוק העיקרי -

(1) במקום ההגדרה של "רשות מוסמכת" יבוא:

"רשות מוסמכת" - ראש הגא, מפקד הגא מחוזי או כל אדם שהוסמך בכתב על ידי ראש הגא, להיות רשות מוסמכת לענין פרק זה⁸;

(2) בסופו יבוא:

"מקום" - לרבות קרקע פנויה;

"שוכר משנה" - המחזיק בבית או בחלק ממנו, מכוח שכירות משנה תקופה רצופה של שלוש שנים לפחות, במועד שבו חלה לראשונה על השוכר הראשי חובת ההשתתפות לפי פרק זה, בין שהוארכה תקופת שכירות המשנה מזמן לזמן על ידי הסכם ובין שהוארכה מכוח חוק הגנת הדייר, תשט"ו-1955⁸.

הוספת סעיף 11א אחרי סעיף 11 לחוק העיקרי יבוא:

"מחולה
על המדינה

11א. (א) הוראות פרק זה יחייבו גם את המדינה, לגבי בתים ומפעלים שבאזור הגא; אולם בתים ומפעלים התפוסים על ידי צבא-הגנה לישראל או על ידי משטרת ישראל לא יפונזו ולא ייפגע השימוש בהם כאמור בסעיפים 13 ו-16, ובתים ומפעלים אחרים התפוסים על ידי המדינה לא יפונזו ולא ייפגע השימוש בהם כאמור אלא באישור יושב ראש המועצה המחוזית של הגא, לאחר התייעצות במועצה או בוועדה שהמועצה תבחר לכך.

(ב) "אזור הגא" בסעיף זה - כל מקום בתחומו של אזור ששר הבטחון, באישור הממשלה, קבעהו כאזור הגא כמפה המופקדת בהגא.

7 דיני מדינת ישראל, נוסח חדש, מס' 7, עמ' 173.
8 ס"ח 188, תשט"ו, 151.

12. בסעיף 13 לחוק העיקרי –

תיקון סעיף 13

(1) במקום סעיף קטן (ה) יבוא:

“ (ה) ניתנה הודעה על מקום פלוני וכל עוד לא בוטלה ההודעה, לא יעשה המחזיק בו, ולא יניח לזולתו לעשות בו, שום שינוי, תיקון או דבר אחר העלול לפגוע בשימוש היעיל במקום כמחסה ציבורי אלא על פי היתר הועדה של המועצה המחוזית.”

(2) בסעיף קטן (ז), במקום פסקה (2) יבוא:

“ (2) לא לעשות בו, ולא להניח לזולתו לעשות בו, שום שינוי, תיקון או דבר אחר העלול לפגוע בשימוש היעיל במקום כמחסה ציבורי, אלא באישור הרשות המקומית.”

תיקון סעיף 14

13. בסעיף 14 לחוק העיקרי, בסופו, יבוא:

“ (ט) החייב, על פי חוק זה, להתקין מקלט במקרקעין או לעשות בו תיקון או שינוי, רשאי לעשות זאת על אף זכותו של אדם אחר במקרקעין, וכן רשאי הוא לבקש את הרשיונות הדרושים, על אף האמור בכל חיקוק או בכל הסכם, ולהיכנס, הוא או שליחיו, לכל מקרקעין שהכניסה אליהם דרושה לענין זה.

(י) הרשאי להיכנס למקרקעין לפי סעיף קטן (ט) ינקוט לפני כניסתו בכל האמצעים הסבירים לפי נסיבות הענין, כדי להשיג את הסכמתו של המחזיק במקרקעין לכניסתו, ואם לא עלה בידיו להשיג את הסכמתו, לא ייכנס כניסה ראשונה ללא הסכמת המחזיק אלא בליזוי עובד של הרשות המקומית שראש הרשות המקומית מינה לכך, וכן לא ישתמש בכוח לשם הכניסה אלא בליזוי אדם כאמור.

(יא) מי שנכנס למקרקעין כאמור, ינקוט בכל האמצעים הסבירים לפי נסיבות הענין, כדי לשמור על הרכוש הנמצא במקום.”

תיקון סעיף 16

14. בסעיף 16 לחוק העיקרי, בסופו של סעיף קטן (ב), יבוא:

“בתקופת קרבות יהא דינה של הוראת פינוי כאמור, לכל דבר, כדין פסק דין פינוי של בית משפט השלום שאינו ניתן לערעור עוד.”

תיקון סעיף 19

15. בסעיף 19 לחוק העיקרי, בסעיף קטן (1), אחרי “היה בית או מפעל בבעלותם של בני-אדם אחדים” יבוא “לרבות הבעלות בבית הרשום לפי חוק בתים משותפים, תשכ”א – 1961 [נוסח משולב]”⁹

הולפת סעיף 20

16. במקום סעיף 20 לחוק העיקרי יבוא:

20. בעל בית או בעל מפעל שהוטל עליו מכוח חוק זה להתקין מקלט או לתקנו או לשנותו (להלן – עבודה נדרשת) ולא ביצע את העבודה הנדרשת, רשאית הרשות המוסמכת או הרשות המקומית לעשות אחת מאלה:

“בעל בית שלא ביצע עבודה נדרשת

(1) לבצע את העבודה הנדרשת ולגבות מבעל הבית או מבעל המפעל את הוצאות הביצוע, בדרך שהיא גובה את ארנונותיה, ואם הרשות המוסמכת היא הגובה, תחול על גביית הוצאות

⁹ ס”ח 349, תשכ”א, עמ’ 201.

הביצוע פקודת המסים (גביה)¹⁰, למעט הסעיף 12 שבה, כאילו היו מס כמשמעותו בפקודה האמורה; הוראות הסעיפים 18 ו-19 יחולו על ההוצאות כאמור כאילו הוצאו על ידי הבעלים;

(2) להטיל על הדיירים שכבית לבצע את העבודה הנדרשת במלואה תוך תקופה שתקבע.

ביצוע עבודה
נדרשת על ידי
הדיירים

20א. (א) ביצעו הדיירים עבודה נדרשת, מכוח סעיף 20, יחולקו הוצאות הביצוע בין הדיירים לבין עצמם, וביניהם ושוכרי המשנה לבין בעל הבית לפי הוראות הסעיפים 18 ו-19 כאילו הוצאו על ידי הבעלים, וכל דייר רשאי לנכות מדמי השכירות המגיעים ממנו לבעל הבית, או מתמורת השטרות שנתן להבטחת דמי השכירות או לסילוקם, את החלק שבעל הבית חייב לשאת בו לפי הוראות אותם סעיפים.

(ב) דייר ששילם על השבון ההוצאות סכום העודף על חלקו, רשאי להיפרע את העודף מכל מי ששילם פחות מחלקו, ובלבד שלא ייפרע מהם אלא כדי הסכום החסר להשלמת חלקם בהוצאות; והוא כשאין הסכם בענין זה על דרך אחרת.

ביצוע עבודה
נדרשת על ידי
ממונה

20ב. לא ביצעו הדיירים עבודה נדרשת מכוח סעיף 20, תוך התקופה שנקבעה לכך, תהא הרשות שהטילה את החובה לבצע את העבודה הנדרשת רשאית למנות אדם בהסכמתו לביצוע אותה עבודה (להלן – הממונה), ולקבוע לו שכר לענין זה, שישולם על ידי הדיירים ובעל הבית.

20ג. (א) הוצאות הביצוע על ידי הממונה, לרבות שכרו, יחולקו בין הדיירים לבין עצמם וביניהם ושוכרי המשנה לבין בעל הבית לפי הוראות הסעיפים 18 ו-19 כאילו בוצעה העבודה הנדרשת על ידי בעל הבית, והממונה רשאי לגבות את החלקים של הדיירים ושל בעל הבית לשם כיסוי הוצאותיו ושכרו.

חלוקת הוצאות
הביצוע על ידי
הרשויות וגבייתן

(ב) הרשות המקומית תקבע, על פי בקשת הממונה, את ההוצאות המשוערות של העבודה הנדרשת, והממונה רשאי עוד לפני ביצוע העבודה הנדרשת, לגבות מהדיירים ומבעל הבית, לפי חלקם בהוצאות כאמור, מקדמה שלא תעלה על שני שלישים מהוצאות משוערות אלה.

(ג) אישור הרשות המקומית כי סכום פלוני מגיע לממונה מדייר או מבעל בית כחלקן של הדייר או של בעל הבית בהוצאות הביצוע לפי סעיף קטן (א) או במקדמה לפי סעיף קטן (ב), גינתן להוצאה לפועל כפסק דין של בית משפט מוסמך שאין עליו ערעור עוד.

הוכחת לפנות
לבית המשפט
בענין הוצאות

20ד. האמור בסעיף 20 אינו גורע מזכותו של אדם לבקש את קביעת חלקו הוא או חלקו של אחר בהוצאות עבודה נדרשת, בדרך של תביעה לפני בית משפט מוסמך, בין אם כבר שילם חלק זה, כולו או מקצתו, על פי אישור רשות מקומית, ובין אם טרם שילם אותו, ובלבד שהתביעה תוגש לא יאוחר משנתיים מיום התשלום של חלקו הוא; אולם בית המשפט שלפניו תלויה התביעה לא יעכב את ההוצאה לפועל של האישור ולא ימנע את הממונה מהוציאו לפועל, על אף האמור בכל דין.

20ה. גקיטת אמצעים לפי סעיף 20 (1) או לפי סעיף 20ב אינה גורעת מחובתם של בעל הבית והדיירים לפי פרק זה.

שמירת האחריות
לקיום חובות

10 חוקי אי, כרך ב', פרק קל"ה, עמ' 1674.

סמכויות ראש
רשות מקומית

120. (א) כל סמכות הנתונה בסעיפים 13, 14, 16, 20, 22 ו-23 לרשות מקומית תהא נתונה גם לראש הרשות המקומית, או למי שהוסמך על ידיו באישור המועצה של הרשות המקומית, אם בדרך כלל ואם לענין מסויים או לסוג ענינים מסויים.

(ב) ראש רשות מקומית, או מי שהוסמך על ידיו לכך בכתב, רשאי להיכנס בכל עת סבירה לכל מקום ולעשות כל פעולה הדרושה לביצוע חוק זה.

חפירת תעלות

120. שר הבטחון, באישור ועדת החוק והבטחון של הכנסת, רשאי לקבוע בתקנות כי מפקד הגא מהווי רשאי לקרוא סוגי בני אדם לחפירת תעלות להתגוננות האזרחית ומה הם התנאים לקריאה זו; דינו של הנקרא לחפירת תעלות כאמור, לענין ביטוח נפגע, עבודה לפי חוק הביטוח הלאומי, תשי"ד-1953¹¹, כדין עובד ודין המדינה כדין מעבידו.

תיקון סעיף 23

17. בסעיף 23 לחוק העיקרי -

- (1) בסעיף קטן (א) תימחק הפסקה (4);
- (2) בסעיף קטן (ב) תימחק הפסקה (3);
- (3) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ג) באין אפשרות להמציא מסמך על פי הוראות סעיף קטן (א), מותר להמציאו על ידי הצגתו באופן בולט לעין, על פני המקום שאליו מתייחס המסמך או בתוך אותו מקום, או על גבי לוחות המודעות של הרשות המקומית או במשרדה, או על ידי פרסום בשלושה עתונים יומיים לפחות, ורואים אותו כאילו הומצא כתום 48 שעות לאחר הצגתו או 24 שעות לאחר פרסומו האחרון כאמור, הכל לפי הענין."

תיקון סעיף 24

18. בסעיף 24 לחוק העיקרי -

- (1) בסעיף קטן (א), בסופו, יבוא:

"ובמקרה של עבירה נמשכת, דינו בנוסף לענשים האמורים - קנס עשרים לירות או מאסר שלושה ימים לכל יום שבו נמשכת העבירה לאחר ההרשעה או לאחר המצאת התראה בכתב של הרשות המוסמכת בדבר העבירה";

- (2) בסעיף קטן (ב), אחרי פסקה (2) יבוא:

"(א2) השתמש במלים "התגוננות אזרחית" "הגא", "אוסר על ידי ראש הגא", או במלים אחרות העשויות ליצור רושם של מתן חסות או אישור מטעם הגא - לתיאור שמם של חבר בני-אדם, עסק, משלה-יד, מוסד, שירות, מוצר או כיוצא באלה, ללא היתר מאת ראש הגא או ממי שהוסמך לכך בכתב על ידיו";

ובסופו של אותו סעיף קטן יבוא:

"ובמקרה של עבירה נמשכת, דינו, בנוסף לענשים האמורים - קנס עשרים לירות או מאסר שלושה ימים לכל יום שבו נמשכה העבירה לאחר ההרשעה או לאחר המצאת התראה בכתב של הרשות המוסמכת בדבר העבירה."

11 ס"ח 137, תשי"ד, עמ' 6

"ברירת קנס
במקום שפיטה

24. א. (א) "עבירת קנס" – עבירה על תקנה שהותקנה לפי חוק זה אשר שר הבטחון, בהסכמת שר המשפטים, הכריז עליה כצו ברשומות שהיא עבירת קנס.

(ב) היה לשוטר או לחבר הגא כשהוא בתפקיד, יסוד להאמין, כי אדם פלוני עבר עבירת קנס, יהיה רשאי למסור לו הזמנה למשפט בנוסח שנקבע; בהזמנה יראשם המוזמן בעבירה שתצויין בה ותינתן לו הכרירה לשלם קנס בשיעור שנקבע במקום להישפט על אותה העבירה.

(ג) מי שנמסרה לו הזמנה לפי סעיף קטן (ב), רשאי, חוץ שנים עשר ימים מיום המסירה, לשלם בבית המשפט הנקוב בהזמנה או לבית המשפט האמור על ידי בנק הדואר או על ידי הדואר את הקנס בשיעור שנקבע לעבירה המפורשת בהזמנה.

(ד) שר הבטחון יקבע בצו –

- (1) את שיעור הקנס לכל עבירת קנס, ולכל עבירת קנס חוזרת או נוספת שנעברה על ידי אותו אדם, ובלבד ששיעור הקנס לא יעלה על עשרים לירות על עבירה ראשונה והמישים לירות על עבירה חוזרת או נוספת;
- (2) את נוסח ההזמנה לצורך סעיף קטן (ב);
- (3) את אופן תשלום הקנס.

(ה) (1) שילם אדם את הקנס האמור בסעיף קטן (ג) – רואים אותו כאילו הודה באשמה לפני בית המשפט, הורשע בדיון ונשא את עבשו;

(2) לא עשה כן – רואים את ההזמנה למשפט שנמסרה לו כאילו היתה הזמנה שהוצאה ונמסרה על פי חלק כ"ו מתקנות הפרוצידורה בבתי משפט השלום, 1940.¹²

(ו) לא שילם אדם את הקנס כאמור בסעיף קטן (ג) ובית המשפט הרשיעו על העבירה, יטיל עליו בית המשפט קנס בסכום שאינו פחות מסכום הקנס שנקבע לאותה עבירה לפי סעיף קטן (ד) בנוסף לכל עונש אחר לפי דין שבית המשפט ימצא לנכון להטיל, ורשאי בית המשפט להטיל עליו הוצאות המשפט בסכום שיקבע בין אם התייצב הנאשם ובין אם נשפט שלא בפניו.

(1) בסעיף קטן (ב), במקום פסקה (1) יבוא:

"(1) הטלת חובה על הרשויות המקומיות להעמיד מקרקעין לצרכי ההתגוננות האזרחית";

(2) בסעיף קטן (ב), אחרי פסקה (4) יבוא:

"(א4) תקנים של סוגי ציוד הנרכש לצרכי התגוננות אזרחית על ידי רשויות מקומיות או על ידי ארגוני עזר לכיבוי דליקות ועזרה ראשונה";

(3) בסעיף קטן (ג), בסופו, יבוא:

- "(8) דרכי ההחסנה של דלק, גז או חומר אחר, ששר הבטחון יכריז עליו, בצו, כעל חומר מסוכן;
- (9) חובתם של בעלי בארות ומאגרי מים לספק מים בתקופת קרבות לצרכי התגוננות אזרחית;
- (10) חובתם של בעלי מפעלים, מוסדות או מקומות אחרים שדרכם של בני אדם להתקהל בהם, להחזיק ולהתקין ציוד לצרכי התגוננות אזרחית, אף אם מועסקים בהם פחות מעשרה עובדים."

תחילה

21. תחילתו של סעיף 7 (2) היא מיום תחילתו של החוק העיקרי.

הוראת מעבר

22. כל צו, הודעה או תקנה אחרת שניתנו לפי סעיף 7 לחוק העיקרי כנוסחו ערב תחילתו של חוק זה ושהיו בתוקף אותה שעה, רואים אותם מיום תחילתו של חוק זה כאילו ניתנו על פי הסעיפים 7 עד 7ז לחוק העיקרי.

ד ב ר י ה ס ב ר

חוק התגוננות האזרחית, תשי"א-1951, נכנס לתקפו בשנת 1951, והתיקונים המובאים בחוק המוצע הם פרי נסיון בהפעלתו במשך שנים עשרה שנה, ואלה עיקרי התיקונים:

ל ס ע י ף 1

בהגדרה של "ארגוני עזר" שבחוק הקיים מנויים ארגון, מוסד, מפעל, או כל גוף אחר העושים שירות ציבורי ושר הבטחון הכריז עליהם כעל ארגונים שעזרתם נדרשת להתגוננות אזרחית. כדי למנוע ספק מוצע לאפשר לשר הבטחון להכריז כך גם על יחידה וגם על כל חלק מאלה.

ל ס ע י ף 2

(1) הגא מוסמכת להפעיל ארגוני עזר בתקופת קרבות או בשעת תמרוני הגא. מוצע להוסיף אפשרות להפעיל אותם על הציוד שברשותם. לארגון שציודו ניזק תוך כדי השימוש בו מובטח פיצוי על הנזק (ראה סעיף 8 לחוק המוצע).

(2) מוצע להתיר להגא לפעול באישור שר הבטחון גם שלא לצורך התגוננות אזרחית בכל מקרה שצפויה סכנה לחיי בני-אדם או לרכושם (שטפון, דליקה וכיו"ב) ולהשתמש במקרה כזה בציוד ובכוח האדם המאומן שלה.

ל ס ע י פ י ם 3 ו 5

הוראות אלה קובעות מספר שינויים בהרכב המועצה הארצית והמועצות המחוזיות של הגא.

ל ס ע י ף 6

שר הבטחון רשאי להכריז על כל תפקיד בהגא אשר הפעולות הקשורות בו מוגבלות למבנה מסויים או לשטח סמוך לאותו מבנה, כעל "תפקיד נדרש" בהגא (סעיף 7 לחוק הקיים). לעומת זאת מוצע לקבוע כי פעולות הקשורות בתפקיד נדרש לא יחרגו מתחום רשות מקומית. תיקון זה ירחיב את המעגל של ממלאי תפקידים נדרשים שאפשר לקראם בתחום הרשות המקומית שבה הם גרים או עובדים.

כן מוצע להתיר קריאת בעל תפקיד נדרש ליטול חלק בתמרוני הגא. תיקון זה יאפשר אימונם של בעלי התפקידים הנדרשים ושילובם הנאות במסגרת הגא. כן מוצע לשנות את סדרי ההגשה של ערעורים על הודעה של מפקד הגא מחוזי המחייב אדם למלא תפקיד נדרש. מוצע גם להעלות את גיל המקסימום של בעלי תפקידים נדרשים מ-55 שנה ל-62 שנה. הנקרא למילוי תפקיד נדרש, יהיה רשאי לבקש בדיקה רפואית, ואם נמצא בלתי כשר למילוי התפקיד, תבוטל הקריאה.

ל ס ע י ף 7

על חבר הגא שנחבל או חלה בשעת מילוי תפקידו בהגא ועל בני משפחתו חלים חוק הנכים (תגמולים ושיקום), תשי"ט—1959 [נוסח משולב] וחוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום), תשי"ז—1950 (סעיף 8 (5) לחוק הקיים). לא באמר באותו סעיף כי חוק משפחות חיילים שנספו במערכה חל על מי שמת כתוצאה מחבלה או ממחלה שאירעו בגסיבות כאמור. מוצע להשלים את החסר, ולתת לתיקון תוקף למפרע מיום תחילת תקפו של החוק הקיים (ראה סעיף 21 לחוק המוצע).

ל ס ע י ף 8

(1) חברי ארגוני העזר אינם חברי הגא. על כן אינן חלות עליהם הוראות החוק בקשר לסמכויות, חובות וזכויות של חברי הגא. מוצע להעניק לחבר ארגון עזר הפועל על פי הוראות מפקד הגא מחוזי, סמכויות של חבר הגא, ואם נפגע תוך כדי שירותו יחולו עליו דיני השיקום (חוק הנכים (תגמולים ושיקום) וחוק משפחות החיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום)).

(2) לפי החוק הקיים, חבר הגא שנפגע תוך כדי מילוי תפקידו זכאי ליהנות מהוראות דיני השיקום, והוא הדין — לפי החוק המוצע — גם בחברים של ארגון עזר; אולם לאחר שזכות זו הובטחה, כאמור, מוצע לקבוע שאם ניתן לנפגע או לשאיריו סעד על פי דיני השיקום, לא יהיו עוד זכאים לפיצוי מאת המדינה. הוראה דומה נקבעה גם בחוק הנוקין האזרחיים (אחריות המדינה), תשי"ב—1952, לגבי חיילים ושאידיהם.

ל ס ע י ף 9

(1) החוק הקיים מסמיך את שירות ההתגוננות האזרחית לעשות עבודות בקרקע ולהתקין מבנים ומיתקנים ולקיימם. הוראה זו חלה רק על קרקעות שבהחזקתה של הגא. לצורך המשימות שהחוק מטיל על הגא, בעיקר בקשר למתן אותות הזעקה והרגעה, דרושה להגא הסמכות להתקין צופרים ומיתקני קשר במקרקעין שאינם בהחזקת הגא או בבעלותה. הסעיף המוצע בא להעניק לה אותה סמכות. לבעלי המקרקעין ישולמו פיצויים לפי פקודת הפיצויים (הגנה), 1940.

(2) קיים יסוד לחשש, כי בתקופת קרבות לא יספיק להגא התקן הרגיל של כלי רכב העומדים לרשותה למילוי שירותי הצלה, כגון הסעת נפגעים או הגשת עזרה אחרת לאנשים או לרכוש הנחוצים בסכנה. מוצע להעניק לחבר הגא שהוסמך לכך ע"י מפקד הגא מחוזי, את הסמכות להורות, בתקופת קרבות, לכל מי שנוהג אותה שעה ברכב לבצע שירות הסעה לשם הובלת נפגעים או להגשת עזרה אחרת. המבצע שירות הסעה יהיה זכאי לפיצויים בעד השימוש ברכב ובעד כל נזק שייגרם לו ואם ייפגע תוך כדי מילוי השירות, יחולו עליו דיני השיקום.

ל ס ע י ף 10

(1) כרשות מוסמכת בקשר להתקנת מקלטים נקבעו ראש הגא וכל מי שהוסמך על ידיו, מוצע להוסיף עליהם גם מפקד הגא מחוזי, לשם התחשבות יתר בצרכי המקום.

(2) רשות מקומית מוסמכת להועיד מקום ראוי למחסה ציבורי ולעשות בו תיקונים ושינויים. התעורר ספק אם המקום כולל גם חצר ריקה או מגרש ריק, מוצע לכן להגדיר "מקום" ככולל גם קרקע פנויה.

ל ס ע י ף 11

החוק הקיים אינו חל על המדינה, ועל כן היא פטורה מהחובה להתקין מקלטים בבתי שהיא בונה. אמנם בערים רבות אוכלוסים מותקנים מקלטים גם ללא קיום חובה חוקית. אך כדי להבטיח בחוק שבאזורים הרגישים ביותר מבחינה בטחונית יותקנו מקלטים, מוצע להקנות לשר הבטחון את הסמכות לקבוע את האזורים שלגביהם תחול החובה להתקין מקלטים גם על המדינה.

רשות מקומית רשאית לפי החוק הקיים להועיד מקום למחסה ציבורי גם אם היא מפריעה על ידי כך לבעל המקום או למחזיקו להשתמש בו. היא אף רשאית להורות על פינויו של מקום שצריך לפי דעתה לשמש מקלט לבית.

מוצע כי הרשות המקומית לא תהיה רשאית להשתמש בסמכויות אלה לגבי בתים ומפעלים התפוסים על ידי צה"ל או על ידי המשטרה, ואילו לגבי בתים ומפעלים התפוסים על ידי מחלקות אחרות של הממשלה, לא תשתמש בסמכויות אלה בלי אישור מפקד הגאומחוזי.

ל ס ע י ף 13

החובה להתקין מקלט מוטלת לפי החוק הקיים גם על מחזיק במפעל ועל חוכר בית לתקופת חכירה ארוכה. אולם המחזיק במפעל או החוכר בית אינם רשאים להקים מבנה במקרקעין שאינם נכעלותם או לעשות בהם תיקונים שלא בהסכמת הבעלים. מוצע שכל מי שנכנס לרשות הזולת לשם הקמת מקלט או התקנת שינויים בו יהא חייב לבקש אמצעים סבירים כדי לשמור על הרכוש הנמצא במקום. להוראה המוצעת נודעת משנה חשיבות ונוכח התיקון המוצע לסעיף 20 לחוק הקיים המאפשר הקמת מקלט על ידי דיירים.

ל ס ע י ף 16

(1) החוק הקיים מסמיך רשות מקומית או רשות מוסמכת להקים מקלט על חשבון בעל הבית המסרב למלא חובה זו, אלא שנבצר מהן להשתמש בסמכות זו מחוסר המנגנון ואמצעי המימון הדרושים לכך. הנסיון מוכיח כי דיירי הבית הם הגוף המעוניין ביותר בהקמת המקלט. על כן מוצע לקבוע כי הרשות המקומית או הרשות המוסמכת תהיה רשאית להטיל את החובה להקים מקלט על דייריו. דייר שהקים מקלט רשאי לגבות את הוצאותיו מבעל הבית ומיתר דיירי הבית לפי חלקו של כל אחד מהם בהתאם להוראות הסעיפים 18 ו-19 לחוק הקיים. דייר ששילם סכום כלשהו על חשבון חלקו של בעל הבית בהוצאות הקמת המקלט, רשאי לגבותו בדרך ניכוי מדמי השכירות. לא ביצעו הדיירים את הקמת המקלט תוך הזמן שנקבע לכך, רשאים הרשות המוסמכת או הרשות המקומית למנות לתפקיד זה אדם בשכר. מי שהוטל עליו התפקיד, רשאי לגבות מהדיירים ומבעל הבית מקדמות של 2/3 מהוצאות הבניה המשוערות לשם מימון הבניה.

הרשות המקומית רשאית לקבוע את הוצאות הבניה המשוערות שעל פיהן ייגבו המקדמות ואת דמי ההשתתפות בהוצאות אלה המגיעים מכל דייר ומבעל הבית. קביעת הרשות המקומית ניתנת להוצאה לפועל כפסק-דין של בית משפט מוסמך. הדרך של פניה לבית המשפט לשם קביעה סופית של ההוצאות ושל חלוקתן אמנם נשארה פתוחה. אולם בית המשפט לא יהיה מוסמך לעכב את ההוצאה לפועל.

(2) מאחר שרשות מקומית פועלת בדרך כלל באמצעות מועצתה, נמצא שהמועצה חייבת לקבל החלטות פורמליות כמעט בכל ענין שהרשות המקומית חייבת או מוסמכת לבצעו במסגרת דיני ההתגוננות האזרחית ובמיוחד לענין ההוראות שיש בהן כדי להבטיח הקמת מקלט. אך ענינים אלה, רובם ככולם, הם בעלי אופי טכני-מקצועי מובהק, אין כל טעם להביאם לפני מועצת הרשות המקומית, ולגרום על ידי כן להשהיות ולעיכובים בלתי נמנעים.

לכן מוצע, כי בכל ההוראות הנאות להבטיח הקמת מקלטים, רשאים לפעול בשם הרשות המקומית ראש הרשות, סגנו או מי שהוסמך על ידיו לכך באישור המועצה. כדי לסייע למהנדסי הרשות המקומית ולשאר עובדיה לבצע כראוי את תפקידיהם לענין הקמת מקלטים מוצע לתת סמכות כניסה לכל מקום לראש הרשות המקומית, לסגנו או למי שהוסמך על ידיו באישור המועצה.

ל ס ע י ף 17

מוצע לאפשר בנסיבות מסויימות המצאת מסמכים על ידי הצגתם על גבי לוחות המודיעות של הרשות המקומית או במשרדה או על ידי פרסומם בעתונים יומיים.

ל ס ע י ף 19

בתקופת קרבות, כשייכנסו לתקפן תקנות בדבר איפול, הגנת שמשות וכיו"ב, יתרבו עבירות שגרתיות שאינן המורות ושהדיון המשפטי בהן יגזול מזמנם של בתי המשפט ושל הנאשמים. הדבר יחייב גם התייצבותם של שוטרים וחברי הגא בבתי משפט לשם מתן עדות וינתק אותם מתפקידיהם הרגילים.

לפיכך קובע החוק המוצע לעבירות כאלה ("עבירות קנס" בלשון ההצעה) ברירת קנס במקום שפיטה. הוראה זו יוצאת בעקבות הוראה דומה בפקודת התעבורה ובפקודת העיריות, 1934.

חוק הבלו על דלק (תיקון), תשכ"ג-1963

1. בסעיף 1 לחוק הבלו על דלק, תשי"ח-1958¹ (להלן החוק העיקרי) –
- (1) בהגדרת "דלק", במקום הסיפה המתחילה ב"אך למעט" יבוא "אך למעט נפט גלמי שלא נמסר לעיבוד ולא השתמשו בו לצורך שאיננו הפעלת שדה נפט ולא מסרוהו לשימוש כאמור";
- (2) בהגדרת "ייצור" בסופה יווסף "ומילוי גז נפט מעובה במיכלים".
2. בסעיף 4 לחוק העיקרי, בסעיף קטן (א), בסופו, יווסף "היה הייצור במקומות שונים – ישולם הבלו בעת הוצאת הדלק על ידי היצרן ממקום הייצור שיקבע המנהל".

ד ב ר י ה ס ב ר

1. הכוונה המקורית בסיפה להגדרת המונח "דלק" היתה להוציא מכלל הגדרת "דלק", נפט גלמי כל עוד לא נמסר לעיבוד ולא השתמשו בו לצורך שאיננו הפעלת נפט ולא מסרוהו לשימוש כאמור; באם נעשתה בו אחת מן הפעולות הנ"ל, יהא ניתן להטיל עליו בלו. הכוונה האמורה איננה מוצאת את ביטוייה בנוסח הקיים ומוצע לתקנו.

¹ ס"ח 258, תשי"ח, עמ' 180.

2. בדיקות שנערכו העלו כי קיים הפרש בין כמות הגז המשוקת על ידי החברות לשיווק גז לבין זו הנרכשת על ידיהן בבתי הזיקוק. למען אפשר גביה נכונה של הבלו מוצע להרחיב את הגדרת המונח "ייצור" ולכלול בו פעולת מילוי גז נפט מעובה במיכלים וכן לקבוע בסעיף 4 לחוק כי במידה ונעשות בדלק פעולות ייצור ביותר ממקום ייצור אחד ישולם הבלו בעת שבו הוציא היצרן את הדלק מאותו מקום הייצור שיקבע המנהל.

על סמך תיקונים אלה, יוכל המנהל להורות שהמס ייגבה על הגז בעת הוצאתו ממקום המילוי במיכלים ובאופן זה ייגבה על מלוא הכמות המשוקת.

ואלה הן הוראות החוק העיקרי שהחוק המוצע בא לתקן:

1. בחוק זה –

"דלק" – נפט ודלק אחר בצורת גז, נוזל, מוצק, טבעי, סינטטי, גלמי או מעובד, שמנים מינרליים לרבות שמנים משומשים, וכל המוצרים המופקים מהחמרים האמורים על ידי הפרדה, זיקוק, חידוש, פיצוח או עיבוד בכל דרך אחרת; אך למעט נפט כל עוד לא עובד או לא נמסר לעיבוד, או כל עוד לא עשו בו שימוש אחר שלא לצורך הפעלת שדה נפט או לא מסרוהו לשימוש כאמור;

"ייצור" לרבות הפקה, הפרדה, זיקוק, חידוש, פיצוח או עיבוד בכל דרך אחרת וכל תהליך בהם ולרבות החזקת דלק לשם מסחר בו בטיטונות;

4(א) הבלו ישולם על ידי היצרן בעת הוצאת הדלק ממקום הייצור ובשיעור שיתחול אותה שעה.

